

Fra

Offshore Norge v/ direktør arbeidsliv, Elisabeth Bratlebø Fenne

Til:

Nærings- og fiskeridepartementet

Click or tap here to enter text.

Dato: 19.02.2026

Høring forskrift om oppdragsgivers plikt til å sørge for lønnsvilkår på skip

1. Innledning

Det vises til høringsnotat 28. november 2025, vedlagt utkast til forskrift om oppdragsgivers plikt til å sørge for lønnsvilkår på skip i tråd med landsomfattende tariffavtale («utkastet»).

Offshore Norge er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for selskaper som driver på norsk sokkel innen petroleum, karbonfangst- og lagring, havvind og mineralutvinning. Offshore Norge vil, som arbeidsgiverorganisasjon for både rettighetshaverne og leverandører til disse, ha en sentral rolle som rådgiver om innholdet av regelverket. Videre legges til grunn at Offshore Norge som tariffpart i tariffavtaler offshore, fra ulike hold vil bli bedt om å bidra til å fylle forskriften med innhold særlig hva gjelder det sentrale materielle vilkåret om *«lønnsvilkår i samsvar med gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle personellgruppen»*, jf. utkastet § 2.

Offshore Norge vil innledningsvis vise til vårt høringssvar av 11. juni 2024, der vi fremhevet flere betenkeligheter knyttet til lovforslaget. Vår posisjon opprettholdes, og de foreslåtte reguleringer gjennom forskrift understreker de utfordringer som ligger i lovreguleringen om *«norsk lønn»*. Offshore Norge vil igjen påpeke betydningen av to sentrale forhold. For det første må en regulering av lønn være treffsikker og ivareta markedsituasjonen for fartøy på norsk sokkel. For det andre må de støtteordninger som finnes for norske sjøfolk kunne opprettholdes.

Hensynet til markedstilgang til fartøy og mulighet for flyt mellom de ulike markedene er særskilt viktig for fartøy som har oppdrag og operasjonsmønster som tilsier at de må bevege

seg mellom ulike kontinentalsokler. Det er stor fare for at rederier velger bort det norske markedet dersom vårt marked blir for komplisert. Forpliktelsene i lovene relaterer seg, slik Offshore Norge forstår det, til periodene de ansatte utfører arbeid på norsk sokkel/i norsk farvann. Følgelig vil det være betydelig praktiske utfordringer med tilpasning av lønn for kortere perioder der fartøyer beveger seg frem og tilbake over denne grensen.

Offshore Norge har tidligere påpekt at innføringen av de nye kravene til norsk lønn vil kunne innvirke på ESAs vurdering av adgangen til å videreføre nettolønnsordningen. Det er en reell mulighet for at ESA vil vurdere det slik at nettolønnsordningen vil medføre dobbel og uproporsjonal virkemiddelbruk innenfor områdene hvor det foreligger overlapp, og/eller problematisere at deler av kostnadene som kompenseres vil knytte seg til krav som etter ESAs vurdering kan være EØS-stridige. Innføringen av de nye kravene risikerer derfor å blokkere videreføring av en ordning som er helt avgjørende for å legge til rette for norsk maritim virksomhet.

Utkastet skal, i henhold til høringsnotatet punkt 1, oppstille «*nærmere regler om hvordan*» rettighetshavernes forpliktelser skal oppfylles. Offshore Norge konstaterer imidlertid at den foreslåtte forskriften ikke inneholder en slik klargjøring, men etterlater en rekke uklarheter. Gjennomgående overlater utkastet opp til aktørene selv å avklare og definere hvordan regelverket skal oppfylles. Dette, i tillegg til at forpliktelsene etter sektorlovgivningen nå har trådt i kraft uten et forskriftsverk, skaper en uholdbar situasjon.

Offshore Norge og våre medlemmer vil selvsagt følge lojalt opp om et vedtatt regelverk. Når regelverket er gjennomgående uklart, og ansvaret for å gi reglene et reelt innhold legges over på den enkelte aktør, vanskeliggjøres dette. Det er uheldig når usikkerheten gir grunnlag for store ulikheter i praktiseringen – både for den enkelte aktør både på leverandør- og bestillersiden, og for forutsigbarheten i markedet.

Det forventes at departementet tar de nødvendige grep for å klargjøre regelverket og presisere innholdet i forpliktelsene.

Offshore Norge vil i det følgende peke på de sentrale punkter der vi mener utkastet må endres, klargjøres og utfylles, eventuelt med veiledende materiale.

2. Avklaring av hvilke kontrakter regelverket gjelder for

Det fremgår av høringsnotatet punkt 1, at forpliktelsene etter lovgivningen gjelder «*kontrakter som inngås etter*» 1. januar 2026. Offshore Norge noterer seg at departementet i brev av 12. februar 2026, svar på Offshore Norges foreløpige høringssvar av 12. januar 2026, bekrefter at reglene ikke omfatter tilfeller av langvarige kontrakter der det er benyttet opsjoner på fornyelse. Vi legger til grunn at det samme gjelder langvarige kontrakter i form av rammeavtaler, der det løpende gjøres avrop under kontrakten uten at vilkårene endres.

Det følger av petroleumsloven § 10-18 (3) at forpliktelsene ikke gjelder transport av petroleum i bulk. Det legges til grunn at tilsvarende vil gjelde transport av Co2 for injisering på sokkelen. Dette bes avklart.

3. Hva er «lønnsvilkår»?

3.1 Manglende lovhjemmel for definisjon av «lønnsvilkår» i § 2

Offshore Norge vil som et utgangspunkt peke på at utkastets § 2 første ledd, annet punktum, ikke kan opprettholdes.

Det følger av bestemmelsen at med «*lønnsvilkår*» menes også «*overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempe*tillegg», dersom slike følger av den relevante tariffavtalen.

Etter sektorlovgivningen er det imidlertid kun en sørge-for plikt med hensyn til «*lønnsvilkår*», og ikke øvrige arbeidsvilkår. Tillegg for overtid forutsetter en regulering av arbeidstid. Det er ikke mulig å beregne overtidstillegg uten at det tas utgangspunkt i en arbeidstidsordning som definerer hva som er alminnelig arbeidstid og overtid, med rett til tillegg. Det samme gjelder tillegg knyttet til turnusordninger og skift, samt tillegg for ulempe. Dette ble også påpekt i vårt hørings svar av 11. juni 2024.

Når loven eksplisitt isolerer forpliktelsene til lønn, er det vårt syn at det ikke indirekte kan pålegges plikter utover «*lønnsvilkår*». Vi understreker dessuten at det i Prop. 88 L (2024-2025), punkt 8.4, er presisert at det er «*timelønnen i de konkrete avtalene [..] som er avgjørende*» og at dette betyr at «*arbeidstakere som jobber lengre skift, også vil ha høyere utbetaling*» (Understreket her). Når lovgiver uttrykker seg slik, er det på det rene at begrepet «*lønnsvilkår*» utelukkende omfatter timelønn, og at det derfor mangler lovhjemmel for et utvidet lønnsbegrep slik utkastet legger opp til. I tillegg vil det være helt upraktisk å forplikte til denne formen for tillegg. Det alminnelige innen tariffavtaleverket på sokkelen er at både lønn og arbeidstid er basert på årsverk, og at et fullt årsverk gjennomsnittsberegnes over et år, men slik at det praktiseres ulike arbeidstidsordninger. Å beregne et overtidstillegg for personell som kun arbeider en avgrenset periode på norsk sokkel, vil dermed rent faktisk være utfordrende, og vil heller ikke innebære noen lik behandling med «norske» arbeidstakere slik den grunnleggende hensikt med lovgivningen er.

Offshore Norge bemerker videre at en utvidet definisjon av lønnsvilkår synes å innebære en regulering tilsvarende den departementet valgte bort etter høringsrunden i 2022. I det opprinnelige forslaget til lovregulering het det i § 2 (understreket her) at med krav til norske «*lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om lønn, herunder overtids, skift- og turnustillegg og ulempe*tillegg», jf. lovforslag sendt på høring 30. mai 2022. I de vedtatte lover er ordlyden kun «*lønnsvilkår*». Departementet har selv vært tydelige på denne endringen i sitt brev av 16. januar 2026, til ESA, på side 24: «*Notably, the Government*

amended its original proposal from covering wage- and working conditions to only cover wage conditions. This was done because regulating working conditions would be a more far-reaching measure (...).”

Oppsummert mener Offshore Norge at utkastet må endres for å være i tråd med hjemmelslovene.

Offshore Norge viser til departementets svar av 12. februar i år, der departementet presiserer at man vil klargjøre lønnsbegrepet etter høringsrunden. I brevet sies også følgende:

«Arbeidstakere som er bundet av utenlandske tariffavtaler vil som regel ha andre regler knyttet til arbeidstid, og ikke samme krav på f.eks. overtidsbetaling. Når arbeidstakerne har rett til overtidsbetaling, bør det imidlertid være på samme nivå som det som følger av de relevante landsomfattende tariffavtalene.»

Dersom hensikten med dette er å presisere at prosenten for overtid skal ligge på nivå med det norske tariffavtaler har, og ikke noe ytterligere, bør det klargjøres. Vi bemerker at det i så fall fortsatt er uklart hvordan det skal avklares om arbeidet tid utgjør overtid. Skal dette da vurderes etter arbeidstidsreglene i den utenlandske tariffavtale arbeidstakeren er bundet av? Og da slik at det kun gis forhøyet prosenttillegg for overtid dersom det i det hele tatt er bestemmelser om overtid i den utenlandske tariffavtalen?

Offshore Norge understreker at uttalelsen fra departementet er uklar, og at det er viktig at disse forhold blir klargjort.

3.2 Det relevante sammenligningsgrunnlaget – tariffavtalesituasjonen

Når det gjelder det materielle innholdet i «*lønnsvilkår*», er det etter Offshore Norges syn helt vesentlig at det klargjøres hvilket lønnsnivå som utgjør sammenligningsgrunnlaget.

I henhold til utkast til forskrift § 2, skal det sørges for lønnsvilkår i samsvar med «*gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle personellgruppe*». Det blir avgjørende å avklare hvilke tariffavtaler som kunne vært anvendt på det aktuelle personell, og hva disse fastlegger om lønn. Dette overlater utkastet i praksis til oppdragsgiver/leverandør å avklare, selv om det er på det rene at formålet med reguleringen er å lage et minstenivå tilsvarende nivået i landsomfattende tariffavtaler. Også dette har departementet presisert i ovennevnte brev av 16. januar 2026 til ESA.

Når det gjelder maritimt personell, vil Offshore Norge vise til Norges Rederiforbunds (NR) foreløpige høringssvar datert 22. desember 2025, der NR klargjør hvilke tariffavtaler de oppfatter er de relevante, og til departementets svarbrev av 12. februar 2026 der det sies at

fremstillingen er dekkende. Det legges til grunn at departementet da ikke anser at andre avtaler er relevante.

Offshore Norge vil også særlig understreke at vi oppfatter departementets svar slik at departementet ikke har hatt til hensikt å sette til side eventuelle avtaler inngått mellom norsk fagforening og enkeltstående arbeidsgivere. Departementet er i så måte noe uklar i sitt svar 12. februar 2026 når det sies at man «*legger til grunn at enkeltvirksomheter fortsatt kan forholde seg til sine avtaler med norske fagforeninger, og at disse ikke vil være i konflikt med eventuelle landsomfattende avtaler*», understreket her. Det er avgjørende å få avklart om virksomhetene kan forholde seg fullt ut til slike avtaler, uten å måtte vurdere om disse gir tilsvarende timelønn som en eventuell landsomfattende avtale. Vi forstår departementet slik at der en virksomhet er bundet av en avtale med en norsk fagforening, vil kravene i lov og forskrift være oppfylt, uten at det må foretas noen nærmere vurdering. Dersom dette er uriktig, bes det om at departementet presiserer sin forståelse nærmere.

Offshore Norge merker seg videre at departementet viser til at Oljeserviceavtalen (OSA) kan utgjøre et aktuelt sammenligningsgrunnlag. Offshore Norge er enig i at avtalen kan være relevant. Det presiseres imidlertid at OSA ikke inneholder minstelønnssetninger, og heller ikke lønnsmatriser for enhver kategori arbeidstakere. OSA åpner for tilpassede lønssystemer med ulike kombinasjoner av grunnlønn og sokkelkompensasjon, i tillegg til at OSA også legger opp til individuell lønnsfastsettelse for enkelte grupper. Videre er det slik at årslønn etter OSA forutsetter at det arbeides et fullt årsverk offshore, noe som ikke nødvendigvis vil være tilfellet for de situasjoner utkastet regulerer. Det er derfor ikke en opplagt «*sammenligningslønn*» i OSA. På denne bakgrunn legges det til grunn at det vil måtte benyttes et forsvarlig skjønn med hensyn til hva som er vil være rett avlønning på timesbasis for arbeidstakere som i en begrenset periode arbeider på norsk sokkel, og ikke følger avtalen som helhet.

Offshore Norge konstaterer at departementet ikke presenterer noen vurderinger knyttet til hvordan det skal fastlegges en timelønn basert på OSA eller andre tariffavtaler. Vi gjør oppmerksom på at den mest vanlige rotasjonsordningen for leverandøransatte er disponibelplan, som innebærer at den ansatte i utgangspunktet har en fast månedslønn – uavhengig av antall timer som arbeides den enkelte måned (så lenge arbeid utføres i ukene arbeidstaker er disponibel). Månedslønn beregnes ikke på bakgrunn av antall timer som faktisk er arbeidet. Faktisk arbeidet tid inngår i årstimeverket såfremt arbeidet har blitt gjennomført i disponibelperioden. Arbeidstid og lønn er i OSA, som i de fleste andre tariffavtaler, uløselig knyttet sammen. Det å overlate til rettighetshaver eller leverandør å finne korrekt sammenligningsgrunnlag for «*norsk lønn*», er derfor nærmest umulig. Dersom regelverket skal oppfylle sitt formål, kan vi vanskelig se noen annen løsning enn at departementet selv må fastsette en konkret timelønn som oppfyller lovverkets krav.

Det bes om at departementet klargjør hvordan korrekt lønn skal fastlegges.

3.3 Sammenligning med nettolønn

Det presiseres i høringsnotatet at der utenlandske sjøfolk mottar nettolønn, er det denne som skal sammenlignes med brutto tarifflønn. Offshore Norge viser til NRs foreløpige høringssvar, der dette kommenteres i punkt 2.3. Vi slutter oss til NRs merknader og forutsetter at departementet fastsetter en sjablongmessig metode for omregning til «norsk nettolønn» slik at det er håndterbart å gjøre en sammenligning.

4. Krav til kontraktsregulering, kontroll og sanksjoner

Det er etter sektorlovene og utkastet «*oppdragsgiver*» som er pliktsubjekt for å «*sørge for*» forpliktelsen. Etter utkastet § 2, oppfylles denne blant annet ved å innta «*kontraktsvilkår om at ansatte [mv.] har lønnsvilkår i samsvar med gjeldende landsomfattende tariffavtale [..]*» Verken utkastet eller høringsnotatet inneholder noen nærmere klargjøring av hvordan kontraktsbestemmelsen skal utformes for å oppfylle dette kravet, ut over at det også skal inntas vilkår om at leverandør skal kunne dokumentere at vilkårene er oppfylt.

Offshore Norge finner reguleringen i utkastet svært knapt og uten den nødvendige veiledning. Etter ordlyden må det legges til grunn at det er tilstrekkelig for å oppfylle utkastets krav at det inntas en kontraktsformulering tilsvarende utkastets ordlyd, og vi legger dette til grunn. Dette synes også på linje med hvordan påseplikten anses oppfylt etter forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett (2008-02-22-166) § 6 (5), samt hvordan krav til lønn forutsettes kontraktsregulert etter forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter (2008-02-08-112) § 5a der det heter at «*oppdragsgiver [skal] stille kontraktsvilkår om lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje*».

Utkastet § 2 annet ledd og § 3 – krav til dokumentasjon for oppfyllelse og krav om kontroll – forutsetter at oppdragsgiver skal kontrollere om kravet til lønnsvilkår er oppfylt. Videre følger det av § 4 at det skal kontraktfestes sanksjoner ved brudd. Etter Offshore Norges syn kan disse bestemmelsene ikke forstås slik at det forutsettes kontraktfestes hva som vil oppfylle kravene til norsk lønn. Gitt at det er leverandøren selv som kan ha de beste forutsetninger for å vurdere hva som er korrekt sammenligningsnivå for det personell som benyttes på oppdraget, og at det ikke nødvendigvis er et entydig svar på dette jf. punkt 2 over, legges til grunn at kontraktsregulering av lønnskrav, vil kunne angis ved en henvisning til loven/forskriften. Dette bes avklart.

Offshore Norge er enig i at det kan variere hvordan de enkelte parter ser det hensiktsmessig å regulere dokumentasjonsforpliktelsen som følger av utkastet § 2 (2). Det er like fullt vårt syn at departementet må gjøre en vurdering av, og gi en veiledning til hva som nærmere ligger i kravet til dokumentasjon. Dette henger nært sammen med hvilke krav tilsynsmyndighetene vil kunne stille. Ved beskrivelse av tilsyn i høringsnotatet punkt 7, sies det at det kan foretas «*verifikasjoner/stikkprøver i styringssystemer*», og at det normalt sendes forespørsel om «*oversendelse av spesifiserte dokumenter*». På denne bakgrunn er det av betydning at det utdypes hva slags dokumenter tilsynsorganene vil kunne anse som relevante, for at dette eventuelt skal kunne reflekteres i kontraktsreguleringen. Det bes om at det på samme måte som ved offentlige anskaffelser utarbeides en veileder.

5. Tilsyn

Offshore Norge ber om at det utdypes hvordan tilsynsorganene skal følge opp regelverket. Det vil naturlig oppstå spørsmål om hva som er korrekte lønnsvilkår, noe som vil bero både på en vurdering av hvilke tariffavtaler som utgjør sammenligningsgrunnlaget og hvordan disse nærmere skal fortolkes, med mindre departementet fastsetter en konkret timelønn. Fortolkning av tariffavtalene ligger til tariffpartene, og i siste instans til Arbeidsretten. Offshore Norge vil understreke at tilsynsorganene følgelig ikke vil kunne avklare anvendelsesområdet eller forståelsen av avtaleverket, noe som kompliserer tilsynsprosessen.

Vår erfaring så langt er at tilsynsorganene finner det svært utfordrende å gi veiledning på regelverket. Dette understreker etter Offshore Norges syn den uholdbare situasjonen dette uklare regelverket skaper – et regelverk som for øvrig også er straffesanksjonert.

6. Oppsummering

Offshore Norge påpekte allerede i vårt hørings svar til sektorlovgivningen (datert 11. juni 2024) at «*regelverket må være tydelig med hensyn til [...] innholdet i de forpliktelser som pålegges rettighetshaverne*». Dette opplever vi ikke er fulgt opp, hvilket har konsekvenser for den enkeltes aktør mulighet til å forutberegne sin rettsstilling, og selvsagt også for at lovens formål skal kunne oppfylles. Vi understreker at denne formen for usikkerhet kan innebære at norsk sokkel oppleves mindre attraktiv for leveranser, noe som vil medføre en begrensning i tilgang på leverandører. Når det gjelder den delen av fartøyene som er en del av de globale markeder, er det også grunn til å stille spørsmål ved om lovens formål realiseres. Gitt at det kun sporadisk er behov for slike på norsk sokkel, og disse er dyre i drift, vil det neppe bli et norsk marked for slike fartøy. Konsekvensen av reguleringen blir med andre ord ikke at lønnsnivået på sokkelen heves, men snarere at det norske markedet ikke lenger vil ansees attraktivt. Vi finner også grunn til å presisere at utviklingen på norsk sokkel fremover går i retning av mer marginale prosjekter. Et komplisert regelverk kan ha

betydning for hvorvidt det er ønskelig å realisere slike, noe som igjen får betydning for aktivitet og sysselsetting.

Det bes om at departementet utarbeider utfyllende forskrifter, eventuelt på egnet måte veileder om hvordan forpliktelsene i sektorlovgivningen skal oppfylles, herunder klargjør eventuelt avvikende forståelse fra det Offshore Norge og NR har gitt uttrykk for.
